

ЖИВОТ ПОСВЕЋЕН НАУЦИ, БИБЛИОТЕКАМА И СТУДЕНТИМА

Сећање на професорку Александру Вранеш

(21. септембар 1960. – 17. јун 2025)

Слика 1. Проф. др Александра Вранеш (1960–2025).

Академска и библиотекарска јавност Србије, 17. јуна 2025. године, шокирана и тужна, примила је вест о прераној смрти проф. др Александре Вранеш. Тешко је пронаћи речи које би могле да опишу величину живота и рада професорке Вранеш. Њена изненадна смрт оставила је неизбрисиву празнину у срцу свих нас који смо имали част да је познајемо, будемо њени студенти, сарадници или колеге. Са њеним одласком изгубили смо изузетну личност и стручњака чији је рад оставио дубок траг на генерације библиотекара, наставника и истраживача.

Александра Вранеш рођена је у Београду 21. септембра 1960. године. Дипломирала је 1983. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на Групи за југословенске књижевности и српскохрватски језик. Магистрирала је 1988, а докторирала 1996. године, поставивши основе за свој дугогодишњи ангажман у области библиотекарства и српске библиографије. Њен научни и педагошки рад увек је био усмерен на развој и унапређење библиотечке делатности у Србији и региону, али и на стварање јасне и одрживе везе између теорије и праксе.

¹ gosa.djokovic@gmail.com

Аутор је ванредни професор на Универзитету у Београду. Бави се свим сегментима библиотекарства као науке. – Напомена ур.

Као редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду и један од оснивача Катедре за библиотекарство и информатику, професорка Вранеш дуги низ година била је управник Катедре. Својим знањем, енергијом и визијом обликовала је развој Катедре и образовање младих стручњака, обликовавши смернице које и данас усмеравају њен рад и развој. Од 2010. до 2016. године била је декан Филолошког факултета, када је успоставила основу за наставне програме који су били модел иновације у образовању. Била је ментор више од педесет магистарских, тридесет докторских и више од стотину мастер радова, увек несебично пружајући подршку, охрабрење и личну пажњу својим студентима. Њена топлина, стрпљење и људска брижност чинили су да њено присуство буде више од наставе, било је инспирација и охрабрење.

Њен рад није био ограничен само на педагошки ангажман већ је обухватао и бројне руководеће и стручне функције. Као начелник Одељења за развој и унапређење библиотечке делатности у Народној библиотеци Србије, управник Рукописног одељења Матице српске, потом Одјељења за књижевност Андрићевог института у Андрићграду, члан Националног савета за високо образовање Републике Србије, председник Библиотекарског друштва Србије, организатор научних скупова и уредник и аутор бројних публикација – професорка Вранеш дала је значајан допринос развоју библиотекарства и хуманистичких наука. Њени пројекти дигитализације, попут Дигиталне библиотеке Филолошког факултета и дигитализације рукописне заоставштине Иве Андрића, трајно су обогатили културну баштину и учинили је доступном будућим истраживачима.

Последњу годину свог радног века професорка Вранеш провела је као редовни професор на Државном универзитету у Новом Пазару, где је несебично преносила своје велико професионално искуство младим колегама и студентима и значајно допринела акредитацији студијског програма Српски језик и књижевност. До последњих дана свог живота била је посвећена раду и породици, посебно унуцима, о којима је често говорила са радошћу и нежношћу. Само неколико дана пред смрт завршила је последњу књигу „Библиотеке за децу”, коју је послала издавачу не показујући ни најмање знаке посустајања.

Професорка Вранеш била је изузетан организатор и визионар, али и човек чија је људскост осетно прожимала сваки њен поступак. Њене иницијативе за унапређење наставе, библиотечких стандарда и стручног усавршавања, као и бројна признања која је примила током живота, само су делимично одраз њеног доприноса. Оно што је све нас који смо је познавали највише обележило јесте њена топлина, искреност и истински људски приступ према сваком – од студената до колега и сарадника. Није била само врхунски стручњак и педагог – њен рад је инспирисао многе, а њена топлина, енергија и несебичност подстицали су све оне који су имали срећу да са њом сарађују да дају најбоље од себе. Њена посвећеност људима и струци наставља да живи у свима који су је познавали, водећи нас да следимо њен пример са истом љубављу и преданошћу.

Професорка Вранеш ће свима нама заувек остати у сећању као пример људске величине, непоколебљиве стручности и истинске посвећености науци, култури и образовању. Нека јој је вечна слава и хвала. Почивајте у миру, драга професорка. Ваше дело наставља да живи кроз нас, Ваше студенте, колеге и све који ће се још дуго инспирисати Вашим примером.